

Előfizetési ár:

Helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 2 korona.
Félévre 4 korona.

Vidékre postán küldve:
Negyedévre . . 3 kor. 50 fil.
Félévre 7 kor. — fil.

Egyes szám ára 2 fillér.

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS UJSÁG)

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Megjelen minden nap
hétfő és
ünneputáni nap kivételével.

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Budainagy-útcá 151. szám,
hova a lap szellemi és anyagi
részére vonatkozó összes
dolgok intézendők.

Telefon: 141. szám.

Felélős szerkesztő: DR. JOÓ GYULA.

Kiadja: a Nyomda-Részvénytársaság.

Főmunkatárs: HAJDÚ JÓZSEF.

A Rákóczi-szobor.

I.

Helykérdés.

A Rákóczi-szobor elhelyezésének és a pályázat meghirdetésének kérdése, a közhangulatból és az eddigi tárgyalások irányából ítélve, még sok szóra fog alkalmat adni.

Mielőtt azonban kötelességünkhez hiven a kérdéshez mi is hozzászólánánk, állapítsunk meg némely tényeket. Bennünket ebben a kérdésben is se magán, se egyéni, se üzleti, se anyagi érdek nem vezet, amint a mi és lapunk helyzete is ezt nyilvánvalóvá teszi. Ugy szólhatunk tehát a kérdéshez, mint aki minden kicsinyes melékindokokon fölülemelkedve, tisztán a város s az ügy érdekét tartja szem előtt. Ezt senki kétségbe nem vonhatja.

Egyéni vélemény nyilvánításától azonban mindezek dacára lehetőleg tartózkodni fogunk. Egyszerűen megvilágosítjuk tények elmondásával az ügynek azt az oldalát is, amelyikről a tegnapi tartott értekezleten nem esett szó. Nem tudjuk, miért nem esett; vagy talán egyenesen rámutatni a miertre nem tartjuk hivatásunknak.

A Rákóczi-szobor megalkotására a város néhány héttel ezelőtt megszavazott 150 ezer koronát. Fölösleges bizonyítgatnunk, hogy az ilyen nagyarányú szobor megalkotásánál, ahol mindenesetre elsőrangú fontosságú a művészi szempont, nem lehet olyan gyors munkát csinálni semmiféle tekintetben se, mint például egy épület felállításánál. Ha valahol, úgy itt van a helye a körültekintő megfontolásnak s a körülmények bölcs mérlegelésének.

És ime a tegnapi értekezlet mondhatni majdnem véglegesen megállapodott abban, hogy hova állítsassék fel a szobor, anélkül, hogy a szobor formáját, nagyságát, méreteit, kiviteli módozatát s az esztetikai cél kívánta követelményeket ismerte volna.

A művészeknek, a szakértő mestereknek három-négy év is kevés ahhoz, hogy a szobrot megalkossák; a szakértelemmel nem bíró laikus közgyűlésnek pedig előzetes megbeszélgetés, az ügyeknek és körülményeknek előzetes ismerete nélkül is elegendő egy rövid óráig tartó értekez-

let, hogy a meg nem levő szobrot elhelyezze.

A művészek tulajdonképen maguk se tudják még, hogy hová kellene a szobrot helyezni; az értekezlet azonban már tudja, hogy oda kell helyezni, amelyik helyről a művészek mint abszurdumról nem is beszéltek . . .

Itt most azonban egy pillanatra álljunk meg.

Az értekezlet a határozat, illetőleg az ilyen vélemény megalkotásában *nem hibás. Hanem hibásak, nyiltan kimondjuk: a vezetők.*

Bocsánatot kérünk, közügyről lévén szó, a nyilt, egyenes beszéd helyén való. A burkolt gyanúsítás nem férfihoz illő magánügyekben se; közügyben pedig egyenesen gyávaság.

Az értekezletet az elnöklő főispán és a polgármester úgy irányították, ahogy maguk helyesnek és jónak látták.

Az elnökségnek irányító felszólalásai után a felszólalók többsége azzal kezdte beszédét, hogy: én ugyan más véleménnyel jöttem ide, de a főispán ur és a polgármester ur véleménye előtt meghajlok. Hiába, az élő szó hatalma nagy, különösen annak a kezében, aki tud a szóval bánni!

Kötelességünknek tartjuk azonban a következő tényeket egymás mellé állítani:

A főispán ur ő méltósága beszédében egyenesen kijelölte a szobor helyét a Rákóczi-út köröndjén, a Farkas-patika és a ref. bazár sarka között alakítandó köralakú térség közepén. Az indítványt a polgármester ur is szívvél-lélekkel támogatta.

Ezzel szemben azonban fontos tudni azt is, hogy az első ízben ittjárt három művész, akik között jelent volt a képzőművészeti tanács elnöke: K. Lippich Elek is, egyhangulag kimondták, hogy *a szobor forgó köröndben abszurdum volna a szobrot felállítani.* Ez a hely annyira rossz, hogy szóba se jöhet. Ennek a véleménynek az igazságát tanúsíthatja a polgármester ur és a tanácstagok mindannyian.

Vizsgáljuk most egyelőre ezt a dolgot közelebbről.

A szobor felállításának a kérdésében döntő elsősorban a művészi kérdés s másodsorban a célszerűségi szempont.

Művészi tekintetben ez a hely szakértői vélemény szerint is teljesen

alkalmatlan a szobor felállítására. Még pedig olyan egyszerű indokból, a melyeket a laikus is azonnal beláthat, ha gondolkozik a dolgon. A város legforgalmasabb, legprofánabb pontjára, a hol körös-körül folytonosan kocsik járnak, ahol a forgalom a legnagyobb, a hol megállani se lehet a szobor szemlélése végett, a hol a szobornak semmiféle irányban hátttere nincs s végül ahová, ha csakugyan úgy lenne, a tér nagysága miatt méreteiben is nagy, hatalmas szoborra volna szükség, szobrot állítani nem csak nem lehet, de egyszerűen nevetség tárgyává tennők ki magunkat a hozzáértők előtt.

Csak rövidesen ennyit a művészi szempontokról. Lehet azonban, hogy mi előttünk egy szobor felállításánál is fontosabb a célszerűségi, hasznossági szempont. Lássuk tehát ezt is.

A szobornak a körönd közepén való elhelyezése természetesen azonnal követeli azt, hogy a Rákóczi-útból kiinduló széles keramit ut a ref. bazár előtt meghosszabbíttassék a Vásári-utca irányában. Ezáltal a ref. bazár előtt levő piac természetesen megszűnik.

Tessék csak azonban a közönség hangulata után puhatolódzni, hogy miféle véleménnyel vannak a nagy piactert keresztül vágó széles keramit utról is, amelyik a piactérnek már legalább egy negyedrészt elvette. — Most pedig elveszne a bazár előtt piactér is.

Mindig azt panaszolgtatják, — már azok, — akik, mikor újabb kisajátítások keresztülvitele van szóban, hogy kicsi a piac; kell a piac. A meglévő piactereket azonban ok és célnélküli szét-darabolásokkal, széles, tekintélyes keramit utakkal csonkítjuk, kissebitjük.

Igazuk van azoknak, akik panaszkodnak az ilyeténféle gazdálkodás ellen.

Mert helytelen uton jár az, a ki a saját egyéni izlésének és talán jóhiszemű véleményének csálhatatlanságában vakon bizik, a százszemű és százfejű tömegnek, a közönségnek a óhaját akarátát, kívánságát pedig semmibe se veszi.

A művészi szempontok tehát, a művészek nyilatkozata után indulva, teljesen figyelmen kívül hagyatnának, ha a köröndön állíttatnék fel a szobor; a hasznossági, célszerűségi szem-

A téli ujdonságok úgy bel- mint külföldi kalapokban megérkeztek. Legnagyobb **czipőraktár**, a legjobb elsőrendű minőségben, a budapesti „Kobrak” czipőgyár készítményei. Továbbá **amerikai czipők!** Folytonosan **nyakkendő ujdonságok. Férfingek, gallérok. Bőrárúk. Olesó, szabottárak! Perl Zsigmond Utódai** Olesó, szabott árak!

a városhazzal szemben, a tej-piaczon.

pont pedig épen nem engedi meg a szobor oda helyezését.

Miért akarjuk hát mégis oda állítani? Ezt jelenleg még nem értjük.

Kérünk azonban elfogadható indokolást. Illetőleg kérjük azoknak a megsz. szebb fekvő más célokra segítő indokoknak a nyílt bevallását, amely indokok a szobor odaállítását kívánják. Hisszük, hogy ezek, a még háttérben álló okok tiszteletreméltók, de hadd lássa mindenki, hogy igenis azok.

Még egyet.

A főispán ur kifejezte abbeli óhaját, hogy a közgyűlés ez ügyben való határozatának lehetőleg egyhangúnak kellene lenni, s épen ezért az értekezleten mondja el kiki esetleges ellenvetését, hogy az ügy a gyűlésen kívül pertraktálás tárgyát ne képezze.

Mi azonban ellenkezőleg olyan fontosnak tartjuk a kérdést, hogy az egy értekezlet keretén belül nem intézhető el végérvényesen. Mi azt tartjuk, hogy igenis mennél szélesebb körben s mentül több oldalról kell a kérdést megvitatni, megbeszélni. Hiszen az értekezleten a bizottsági tagoknak ha egy harmadrésze jelent meg. A távollevők hát eltiltatnának a szabadvélemény nyilvánításától?

Tudva a sajtó kötelességét, mi már azért se zárkozhatunk el az ügy minél bővebb tárgyalásától, nehogy az elnöklő főispán ur említett óhajának nyilvánítását bárki is az értekezlet, illetőleg a közgyűlés szabad vélemény nyilvánítása ellen irányuló preszióknak tekintse. Amint hogy bizonyára nem is akart az lenni.

Mindeseket figyelembe véve, tisztelettel ajánljuk a közgyűlés higgadt, bölcs megfontolására a következőket:

A helykérdés ügyében végleges döntést addig ne hozzunk, míg a pályázat eredményét, a szobor nagyságát, formáját s a művész óhaját, szakértői véleményét nem ismerjük.

Mikor majd ezeket ismerjük, a város közönségének óhaját im ajánljuk a kivittel megbízott szobrász figyelmébe, az elhelyezés ügyében való döntést azonban bizzuk arra, akit igazán megillet, az alkotó művészre.

Rendezzünk karácsonyi bazárt.

Alig négy hét választ el attól az időtől, mikor az angyalok megindulnak, de semmi mozgalom és előkészület nincs arra nézve, hogy a helybeli ipar részt vegyen a karácsonyi vásáron s ezzel a tetemes alkalmi kiadások egy részének a városban maradását biztosítsa. Az ipartestületnek a helyi ipar termékeiből karácsonyi bazárt kellett volna nyitni. A helybeli ipar nagyon rá van szorulva még a morzsákra is s bizony jól fogott volna valami abból, ami ilyenformán majdnem kizárólag idegenbe megy.

Mi most harcot folytatunk saját otthonunkban a betolakodó idegen ellen s rossz katona az, akit a kezdet nehézségei lehangolnak s kitartó küzdelem helyett mindjárt átengedi a tért. Épp most kellett volna tovább szőni a fölvetett fonalat, mikor a hazai ipar pártolása jobban a

levegőben van, mint volt bármikor a közelmúltban.

A Védő-Egylet bizonyára erkölcsi kötelességének tartotta volna az anyagi támogatást s ennek lehető propagálását s utóljára is: a kevés is jobb a semminél, mert hogy a helyi ipar a rendes szétszört állapotában egészen háttérbe szorul az idegen alkalmi cikkek tetszetős és könnyen hozzáférhető kirakataival szemben — az, sajnos, bizonyítást se igényel.

Tudjuk, látjuk, hogy van a fényes kirakatokban valami kevés a honiból is. De ebből csak azt lehet következtetni, hogy az országban is marad valami; azt azonban nem, hogy a kecskeméti piac részesedik a bevételekből. Önmagunkhoz pedig saját magunk vagyunk legközelebb s nagy szárazság idején jól fog ugyan a szomszédban hullott eső is, de azért első sorban saját területünk megtermékenyítését kívánjuk. Nemesak az áll érdekünkben, hogy a pénznek [az országból való] kifolyását elkerüljük, hanem minden egyes piacnak arra kell törekednie, hogy amit saját táplálására megmenthet, azt ne hagyja kiszivárogni. A kecskeméti piac nagyon rá van szorulva a táplálékra s a mi élehetlenségünk is, ha a pénz-éhség növekszik.

Talán még nem is volna késő a dolog. Lám, Budapesten is még csak tegnapielőtt gyűléseztek, hogy december 12-re háziipari cikkekből karácsonyi vásárt rendezzenek. Miért ne tehetnénk mi is hasonlóképp? Itt az iparosegylet, az ipartestület s a közgyűlés által kiküldött honi iparvédő bizottság, amelyik eddig még talán össze se gyülekezett, mindannyi hivatott tényező lenne, csak buzgalom és akarat kell, hogy egy pár arra termett ember meginduljon s közreműködést biztosítson.

Nálunk nem annyira házi-, mint inkább a kisiparról lehetne szó. Ebben is vannak sokan, kik raktári készletekkel rendelkeznek, mikből hamarosan össze lehetne állítani egy alkalmi bazárt, mondjuk: a Vigadóban, melyet ily célra a hatóság díjtalanul átengedhetne. A cél csak az volna, hogy alkalmas szükségleti cikket tegyünk könnyen hozzáférhetőkké s kellően felhívjuk azokra a közönségnek nem annyira jó indulatát, mint inkább figyelmét, mert hiszen az előbbi máris meglehetősen biztosítva van.

Csak mentől kevesebb bürokratizmust, gyűlésezést, de annál több tevékenységet kellene kifejteni s nem hiszünk, hogy az erkölcsi sikereken túl anyagi sikert is ne érnének el. Mindenesetre a legszomorubb az az eset volna, ha éppen semmit se tennénk, mert ez erkölcsi kapitulációt jelentene az importált selejtes idegen alkalmi cikkek előtt.

Mindezeknél fogva ismételtlen és hathatósan ajánljuk ez ügyet a hivatottak figyelmébe.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Pénteken: **János vitéz.** Németh József vendégjátéka. Páratlan bérlet.

Szombaton: **Szép Heléna.** Németh József vendégjátéka. Páros bérlet.

Vasárnap: Délután **Szalamith.** Félárak. Este **Rákóczi fia.** Itt először. Bérlet szünet.

* * **Helyreasszony.** Németh Józsefnek, a Királysínház egyik legjelesebb művészenek vendégjátéka szomorú auspiciumok között indult meg. Már az első estén műsorváltás s ez így tart az egész héten keresztül; az ember jóformán azt se tudja, mikor zsölléjébe elhelyezkedik, hogy ugyan mit is fognak ma este játszani, Gerolsteinit, Kis alamuszit, vagy a Helyreasszonyt-e. A nézőtér pedig üres, ez a legszomorubb, bizony Németh Jóska, ez a vérbeli művész kissé melegebb fogadtatást érdemelt volna és pedig méltán a publikumtól. A Gül Babában is üres ház előtt játszott, tegnap este is csak a bérlek érdeklődtek a sikerült, szép előadás iránt.

Németh Jóska Bőszén Tamás udvarbíró szerepében ismét ragyogtatta fényes humorát, ellenállhatatlan komikumát. Tétőtől-talpig kecskeméti magyar embőr volt s még a mi kissé különös tájszólásunkat, — amelyet pedig olyan nehezen vagy egyáltalán nem tudnak hiven viszszaadni a más vidékiek — is remekül utánozta. Teljesen méltó partnere volt **Parlagi Kornélia**; kedvesen, bájosan és igen finoman játszott. A Németh Jóska-val együtt énekelt „Szomszéd asszony galambom” c. pompásan előadott dalt négyyszer is megisméltették. A többiek is, mint Marosi, Pataki, Bognár és Bihari László nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. A karokról pedig talán legjobb lesz hallgatni. (Cz.)

NAPI HIREK.

Kecskemét, november 22.

— **Kitüntetett tanítónő.** Mai számunkban említést tettünk **Tóth Emilia** urnő, kecskeméti állami polgári leányiskolai tanítónő nagy sikeréről és dícsőségéről, a melyet a milánói világiállításon aratott mesteri gyermekjáték tanulmányáért. **Tóth Emilia** urnő gróf **Apponyi Albert** vallás- és közoktatásügyi miniszternek is küldött a miniszter gyermekei részére az általa feltalált kiváló szellemes kivittel készült játékból. **Apponyi Albert** gróf nagy örömmel fogadta az ajándékot s a következő meleg, szívélyes levélben adott kifejezést köszönetének:

Tisztelt Nagysád!

Szíves figyelmeért hálát mondva, gyermekeim nevében örömmel fogadom el a hozzám küldött igen elmés játékok, melynek feltalálását nem csekély pædagogiai érdemnek tekintem.

Budapest, 1906. nov. 20.

Igaz tisztelettel

Nagyságodnak őszinte híve:
Apponyi Albert.

— **Értekezlet a Rákóczi-szobor ügyében.** Tegnap délután 5 órakor értekezletre gyűltek össze a város atyák, hogy a Rákóczi szobor elhelyezéséről s a pályázat kirásáról eszmét cseréljenek. Megjelent az értekezleten **Gulner Gyula** főispán is. A szoborügy eddigi állását **Kada Elek** ismertette; utána először a főispán szólott a tárgyhoz. A szobor elhelyezésére ajánlotta a **Farkas patika** és a **ref. bazár sarka** között a keramit utak keresztvezésénél kialakult köröndöt. A pályázat kiírása helyett pedig javasolta, hogy megbízatás útján **Zala Györggyel** készítsessük el a szobrot. — Az indítványhoz hozzászólók mindannyian csak a javaslathoz való hozzájárulásukat jelentették ki, egyedül dr. **Kiss Albert** fejezte ki jogos aggodalmait a szobor elhelyezését illetőleg. Ahhoz is hallgatólagos beleegyezését adta az értekezlet, hogy a szobor leleplezés 1909 ről halasztassék el, mert harmadfél év kevés az ilyen nagy munka megalkotására. Határozatokat az értekezlet természetesen nem hozott; a jelenlévők vegyes érzelmeikkel és gondolatokkal oszlottak szerte. Az ügy bővebb tárgyalását lapunk más helyén találják olvasóink.

Értesítés

Értesitem a jogkereső közönséget, hogy

ügyvédi irodámat

Csongrádi-nagy-utca 98. sz.

Oláh-féle házban

megnyitottam.

DR. HEGEDÜS FERENCZ
ügyvéd.

Versenyárgyalási hirdetés.

Az Iparos Otthon építkezésénél szükséges asztalos és üveges munkákra ezennel zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetek.

Az ajánlatok beadásának határideje 1906. évi december hó 1-én d. u. 5 óráig az Ipartestület helyiségében.

Ajánlat csak az Ipartestületnél ingyen kapható ajánlati úrlapon tehető.

Az ajánlathoz bánatpénz gyanánt az egységárral számított vállalati összeg 10 százaléka készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban csatolandó.

Későn érkezett vagy kellően fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

Iparos Otthon fentartja a jogot, hogy a beadott ajánlatok között nemcsak szabadon választ, de valamennyi mellőzésével új versenyárgyalást hirdethet.

Kecskemét, 1906. nov. hó 18.

Pataky Imre
elnök.

4906-1-1

100 hektó 1904. évi

rizling, kövidinka.

7 hektó 1902-4. évi

muscát-ottonel bor.

6 hektó 1904. évi saját főzésű

barack-pálinka,

ez utóbbi kisebb mennyiségben is,

továbbá 100 ezer kövidinka, kadarka,

olasz rizling, sárga kecskececsű, muscát-ottonel s több rendbeli muscát-faj

szőlővessző eladó, illetve megrendelhető

Sárközy Lászlónál

Kecskeméten, I. tized, 18. szám.

4891-6-6

Eladó szőlő- és földbirtok.

A várostól 3 és fél kilométerre, az Izsáki-úton, kifelé menve, jobbról a második kisköznél sarok, — 6 holdnyi birtok, melynek fele szőlő, sok szép gümölcsfával ellátva, a másik fele parlag, mely szőlőültetésre, vagy pedig házhely kiosztásra is igen alkalmas, a rajta levő épülettel, mely áll nagy szoba, konyha, kamra és istállóból, jó kúttal, örök áron eladó. Értekezhetni a tulajdonos **Szűts Lajossal**, V. tized, 101. szám alatt.

4901-12-2

Kecskeméti Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank Részv.-társaság

Felhívás.

Mindazon t. részvényesek, kik intézetünk új kibocsájtású „Ideiglenes elismervény“ birtokában vannak, felhivatnak, hogy az eredeti részvényeiket átvenni sziveskedjenek.

4908-4-2

Kecskeméti Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank
Részvénytársaság.

3 jó fiú tanulóul fizetéssel

azonnal fölvetetik

Reizsmann Márton

épület- és műlakatos-műhelyében.
V. tized, Tehén-utca 270. szám.

Eladó ház.

Kecskeméten, Fűzes-téren, a sörházlaktanya szomszédságában egy főforgalmú helyen újonnan épült szép, modern ház, mely áll: 3 rendbeli lakásból, (8 szoba, 3 konyha, 3 kamra, 2 nagy pince, 4 lóra való istálló — tágas udvarral, jó ivóvizű kúttal — kedvező fizetési feltételekkel eladó. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál lapunk kiadóhivatala, dr. Popper Aladár ügyvéd vagy pedig a Központi Takarékpénztár.

Figyelem!

Bárkinél is olcsóbban szállítom a budapesti légszeszgyári

diókokszt, porosz, janinai és egyéb kőszent,

a legjobb minőségűt.

Ugy kályhába, mint téli idényre

részletszállításra

is eszközölöm. Ugyanis a kívánt mennyiség előjegyztetik és az részletenként szállítatik oly árban, mintha az egész egyszerre szállítatnék és csak az átvett mennyiség fizetendő.

Vágott tűzifa, mész

már 25 kilogrammonként is házhoz szállítatik

Szečka, favilla, meszelő

sokkal olcsóbban kapható nálam, mint bárhol.

Szénre és koksza

előjegyzéseket

már most elfogadok és kívánatra házhoz is kimegyek rendelést fölvenni. Előjegyzések fölvetetnek lakáson és Goldmann Ferenc ékszerész úrnál Rákóczi-út, izraelita egyház bérpalotájában. — A n. é. közönség nagybecsű pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

DÉKÁNY I. szén- és fakereskedő.

Magyar-utca 235. sz.

BORHEGYI

BORVIZ

SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES
CYÓGY ÉS ÜDÍTŐ SAVANYUVIZ
FORRÁSKEZELŐSÉG BAROT, HÁROMSZÉK MEGYE

Állandó raktár: **Zilzer Adolfnál** Kecskeméten

Mezei-utca és Trombita-utca sarkán.

Elárúsítás palaczkonként:

Ladányi Testvérek fűszerkereskedésében

4707

a gyümölcs-piaczon, Dr. Horváth-Mihály orvos úr házában.

70

Pfaff-

varrógépek

az állványokban **golyós-csapágyakkal**
legszébb varrásra,
== himzésre és stoppolásra ==
kiválóan alkalmasak!

Egyedüli raktár: ==

Téby Lajos mechanikusnál
Kecskemét, Beretvás-szállodával szemben,
III. tized, Koháry-utca 194. sz.